

BESLUT

SB 71/10

2010-02-08

Dnr: 858/09-20

SAKEN

ABC, SVT2, 2009-08-05, kl. 22.15, inslag om en husbåt; fråga om sакlighet och respekt för privatlivet

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kravet på sакlighet eller mot bestämmelsen om respekt för den enskildes privatliv.

INSLAGET

Inslaget handlade om en tvist mellan Vaxholms kommun och Statens fastighetsverk. Bakgrunden till tvisten sades vara att ett hus hade byggts på en präml i Vaxholm, utan bygglov i ett naturreservat med strandskyddat område. Då kommunen inte hade lyckats klarlägga vem som ägde husbåten hade den beslutat att båten måste fraktas bort och kommunen hade förelagt markägaren Statens fastighetsverk att göra det vid vite om en miljon. Fastighetsverket ansåg att det saknade rättslig möjlighet att ta bort husbåten eftersom verket inte ägde den och ärendet hade därför överklagats till Länsstyrelsen. Bilder visades på den aktuella husbåten och det uppgavs i vilken vik den låg förtöjd. Det sades också att olagliga husbåtar enligt kommunen var ett växande problem.

En företrädare för Vaxholms kommun och ett par boende i området intervjuades i inslaget. Det sades vidare att ABC hade ringt till den påstådda prämlägaren som hade förnekat att han ägde båten och sagt att allemansrätten gjorde det möjligt för honom att ha båten förtöjd i viken.

Under hela ABC-sändningen syntes rubriker på programmets inslag bakom nyhetsuppläsaren. Rubriken för det aktuella inslaget var "Svartbygge i Vaxholm".

ANMÄLAN

Anmälaren är kritisk till att ordet svartbygge användes i påannonseringen av inslaget och anser att detta var felaktigt och kränkande eftersom ett fartyg som flyttas omkring inte kan vara ett svartbygge. Anmälaren menar även att han blev uthängd som privatperson i inslaget, att reportern raljerade över honom och att reportageteamet begick ett olaga intrång på båten. Enligt anmälaren tror många med anledning av inslaget att han brutit mot byggnadslovsplikten och mot lagar som skyddar naturen.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att inslaget inte strider mot kravet på saklighet eller bestämmelsen om respekt för privatlivet och anför i huvudsak följande.

Saklighet

I inslaget beskrevs den principiellt intressanta konflikten mellan Vaxholms kommun och Statens fastighetsverk. Vid sändningstillfället låg det sedan mer än ett år tillbaka ett hus på en båt, fast förtöjd i ett område som omfattas av strandskyddet. Något bygglov hade aldrig beviljats. SVT bifogar beslutet från Stadsbyggnadsförvaltningen, Vaxholms stad, samt Statens Fastighetsverks överklagande av beslutet. Av handlingarna framgår att konflikten mellan kommunen och Statens fastighetsverk i allt väsentligt beskrivits korrekt i inslaget.

Anmälaren kritiserar att ordet svartbygge användes på en skylt bakom programledaren under påannonseringen av reportaget. Dessa skyltar har i sändningen funktionen av en löpsedel med syfte att väcka uppmärksamhet. Ordet svartbygge används inte i inslaget, utan där beskrivs på ett mera nyanserat sätt de olika frågeställningar som aktualiserats kring husbåten. Det framgår tydligt att kommunen anser att det är Statens fastighetsverk som bär ansvaret. Termen svartbygge är inget juridiskt begrepp, utan beskriver enligt Nationalencyklopedin, NE, ”i allmänt språkbruk bygge som genomförs utan erforderligt tillstånd av byggnadsnämnd, bygglov. Den ansvarige kan vid upptäckt bli skyldig att betala straffavgift eller tvingas att ta bort byggnaden”. Kommunens stadsbyggnadsnämnd ansåg att båten med utförd påbyggnad krävde bygglov enligt plan- och bygglagen, något som saknades.

Respekt för privatlivet

När det gäller det sända reportaget menar SVT att det inte skett något privatlivsintrång eftersom det klart framgick av inslaget att ingen sade sig äga husbåten. SVT vill i sammanhanget understryka att den person som av flera utpekats som ägare kontaktades av redaktionen. I inslaget redovisades vad han sagt, nämligen att han inte är ägare och att allemansrätten ger honom rätt att ha båten förtöjd i Karlsuddsviken. Det lämnades inga övriga uppgifter om vederbörande, inga namn nämndes i sammanhanget. Det framgick också av

inslaget att de boende i området uppfattade husbåten som permanent, men att de inte tyckte att den var störande, snarare tvärtom.

Om Granskningsnämnden trots detta skulle finna att ett visst privatlivsintrång skett, anser SVT att detta intrång i så fall var motiverat av ett allmänt intresse. Strandskyddet kom ursprungligen till för att förhindra en överexploatering av stränderna och bevara allmänhetens tillgång till stränder och vatten för friluftsliv. Så småningom utvidgades det mot bakgrund av områdenas betydelse för den biologiska mångfalden. Frågor om strandskydd och plan- och byggnadsärenden är sålunda av betydande samhällligt intresse och berör allmänheten på ett direkt och påtagligt sätt. Det skulle vara orimligt om sådana frågor inte skulle kunna uppmärksammas och granskas i SVT. För att kunna beskriva den principiellt intressanta konflikten mellan två myndigheter i detta fall var det nödvändigt att också visa själva husbåten och det område i vilket den låg förtöjd.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska bedriva programverksamheten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (5 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SVT ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat. Bestämmelsen är avsedd att ge skydd för den personliga integriteten. (6 § i sändningstillståndet).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden tillämpar bestämmelserna i radio- och TV-lagen och i SVT:s sändningstillstånd. Dessa bestämmelser innebär ingen reglering av olaga intrång. Nämnden vidtar därför ingen åtgärd med anledning av vad anmälaren har tagit upp i denna del.

Saklighet

Av handlingarna i ärendet framgår att Vaxholms kommun ansett att den aktuella husbåten var bygglovspliktig. Mot denna bakgrund kan nämnden inte finna att användandet av ordet svartbygge i rubriken till inslaget strider mot kravet på saklighet.

Respekt för privatlivet

Granskningsnämnden anser att det var möjligt att identifiera anmälaren genom de uppgifter och bilder som förekom i inslaget. Enligt nämndens mening var de uppgifter om husbåten som gavs i inslaget av sådan karaktär att de innebar ett intrång i anmälarens privatliv.

Nämnden anser att det finns ett stort allmänt intresse av att rapportera om de rättsliga frågor som kan aktualiseras när husbåtar placeras inom strandskyddat område. Att man i inslaget visade den husbåt som var upphovet till den aktuella konflikten innebär därför inte att inslaget – trots det uppkomna intrånget – strider mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Jesper Strömbäck, Nina Wormbs, Arash Mokhtari, Leif Hedman och Pia Kronqvist efter föredragning av Nidia Larsson.

På Granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Nidia Larsson